

Sprawiedliwy Zielony Ład dla wszystkich.

15 propozycji zwiększenia dynamiki miast i regionów

My, postępowi politycy wybrani na szczeblu lokalnym i regionalnym, jesteśmy głęboko przekonani, że przeciwdziałanie zmianie klimatu i utracie różnorodności biologicznej jest nierozdzielnie związane ze zwalczaniem nierówności społecznych i terytorialnych. Ekstremalne zdarzenia pogodowe tego lata po raz kolejny unaoczyliły, w jaki sposób zmiana klimatu wpływa na różne regiony, ich obywateli i gospodarki lokalne. Spowodowane przez człowieka globalne ocieplenie rzutuje na każdy aspekt życia: na wdychane przez nas powietrze, spożywaną żywność, wodę pitną czy miejsce zamieszkania.

Co roku samo zanieczyszczenie powietrza zabiera przedwcześnie życie nieomal 300 tys. Europejsek i Europejczyków i stanowi szczególnie poważne zagrożenie dla najbardziej podatnych osób.

Rolnictwo powoduje ogromne emisje amoniaku w UE, niszcząc ekosystemy i wody gruntowe. Dużym obciążeniem dla rolników jest jednocześnie przestawienie się na bardziej zrównoważone metody produkcji żywności.

W Europie mieszkalnictwo odpowiada za 36% emisji gazów cieplarnianych, a ruch drogowy powoduje 40% emisji tlenków azotu, zwłaszcza na obszarach miejskich i na ruchliwych ulicach. Zależność od paliw kopalnych doprowadziła do wzrostu ubóstwa energetycznego i transportowego, co ma bardzo negatywny wpływ na zrównoważoną transformację budynków i transportu.

Musimy podjąć pilne działania!

Europejscy socjaldemokraci zainicjowali Europejski Zielony Ład – ambitny projekt, który ma być realizowany przez 30 lat. Przewiduje on głębokie zmiany legislacyjne i kulturowe mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu i utracie różnorodności biologicznej, osiągnięcie neutralności klimatycznej w UE do 2050 r. oraz zapewnienie kontynentowi dostaw energii i żywności. Europejski Zielony Ład doprowadził do niespotykanych dotąd zmian legislacyjnych, nie tylko wyznaczając ambitne cele dla środowiska, różnorodności biologicznej i rolnictwa, lecz odpowiadając również na wiele wyzwań społecznych. Nadszedł czas, aby go wcielić w życie, wykorzystując efekt mnożnikowy samorządów lokalnych i regionalnych w celu zmobilizowania całego społeczeństwa do jego urzeczywistnienia, a także zapewnienia jego pozytywnych skutków społecznych i dystrybucyjnych dla poszczególnych społeczeństw we wszystkich regionach UE.

Postępowe władze lokalne i regionalne odgrywają wiodącą rolę w realizacji celów ekologicznych UE w terenie, rozbudowując źródła utrzymania odporne na zmianę klimatu w oparciu o zasadę aktywnej pomocniczości, słuszności, sprawiedliwości społecznej i spójności terytorialnej. Głównym priorytetem naszej rodziny politycznej w nadchodzącej kadencji UE na lata 2024–2029 musi być sprawienie, by Zielony Ład był dostępnym i mało kosztownym rozwiązaniem dla wszystkich. Musi on również ukierunkować Europę na stworzenie warunków do osiągnięcia zrównoważonego dobrobytu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Sprawiedliwy Zielony Ład dla wszystkich.

15 propozycji zwiększenia dynamiki miast i regionów

Jako postępowi, demokratycznie wybrani politycy szczebla lokalnego i regionalnego apelujemy o realizację następujących piętnastu propozycji na szczeblu UE:

1

Aktywne zaangażowanie obywateli, miast i regionów w transformację ekologiczną

Z myślą o Europejskim Zielonym Ładzie należy zapewnić nowe ramy zarządzania, a obywatele, miasta i regiony – jako główne podmioty – muszą się czynnie włączyć w jego wdrażanie. Obecne ramy zarządzania energią i klimatem są nieodpowiednie do osiągnięcia neutralności klimatycznej, gdyż główne cele klimatyczne zostały wytyczone na szczeblu UE, a decyzje dotyczące polityki energetycznej zapadają w dużej mierze na poziomie krajowym.

2

Ożywienie zielonych inwestycji

Nowe cele w zakresie redukcji długu hamują zielone inwestycje publiczne niezbędne do przeciwdziałania zmianie klimatu i utracie różnorodności biologicznej. Europejski Trybunał Obrachunkowy ostrzega, że z powodu niewystarczającego finansowania publicznego UE może nie osiągnąć celów klimatycznych wyznaczonych na 2030 r. Dlatego też, by wesprzeć inwestycje publiczne i prywatne w transformację ekologiczną, pilnie potrzebna jest reforma zarządzania gospodarczego UE.

3

Pełne wykorzystanie szansy na zielone inwestycje w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

Państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystywać Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) na inwestycje związane z Zielonym Ładem. Trzeba rozważyć przedłużenie czasu realizacji projektów zgodnie z modelem polityki regionalnej.

4

Doskonalenie umiejętności obywateli, aby mogli odnaleźć się w transformacji ekologicznej i cyfrowej

Należy zatroszczyć się o to, by pracodawcy inwestowali nie tylko w nowe technologie, lecz również w kapitał ludzki potrzebny do korzystania z nich. Trwa wyścig, aby wyposażyć ludzi w umiejętności potrzebne do odnalezienia się w miejscu pracy, które przeobraża się wskutek zielonej i cyfrowej transformacji. W tym kontekście wzywamy do stworzenia systematyki społecznej.

5

Zapewnienie prawa do oddychania czystym powietrzem

Konieczne jest szybsze wdrożenie planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń. Należy także zadbać o to, by ambitnym celom UE towarzyszyły odpowiednio skuteczne środki umożliwiające pomyślną realizację planu. Nie można także dopuścić do tego, by fundusze UE były przeznaczane na finansowanie projektów, za które powinien odpowiadać zanieczyszczający. Obywatele, których zdrowiu zagraża zanieczyszczenie powietrza, powinni mieć większe prawo do odszkodowania w przypadku naruszenia przepisów i przekroczenia dopuszczalnych wartości.

6

Propagowanie gospodarki o obiegu zamkniętym

Niezbędne jest szybsze odstąpienie od systemu produkcji o charakterze wydobywczym i linearnym na rzecz modelu regeneracyjnego i opartego na obiegu zamkniętym. W tym celu należy zachęcać do doskonalenia zawodowego i potrzebnych innowacji społecznych i technologicznych oraz rozpowszechniać zrównoważone sposoby produkcji i konsumpcji. Trzeba także wykorzystać wzorcową rolę organów publicznych poprzez masowe przedstawienie się na zasady bardziej ekologicznych zamówień publicznych wspomagających zamknięcie obiegu w gospodarce.

7

Zakończenie prac nad prawem o odbudowie zasobów przyrodniczych i ograniczenie stosowania pestycydów

Pod znakiem zapytania stoi wniosek Komisji w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, który ma na celu odtworzenie ekosystemów, siedlisk i gatunków na obszarach lądowych i morskich w całej UE. Absolutnie niezbędne jest zakończenie prac na tym prawem przed końcem obecnej kadencji. Towarzyszy temu również ambitne dążenie do ograniczenia o 50% stosowania pestycydów i związanego z nimi ryzyka do 2023 r. oraz do zapewnienia spójnych działań na rzecz zdrowych gleb i stosowania przyjaznych dla środowiska systemów zwalczania agrofagów.

8

Regulacja rynków rolnych

Trzeba ściśle uregulować rynki rolne, w tym zapewnić tworzenie zapasów i sprawiedliwsze międzynarodowe umowy handlowe, w celu zwalczania spekulacji i inflacji cen żywności, które odbijają się przede wszystkim na Europejczykach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji oraz na konsumentach najbardziej podatnych na zagrożenia. Niezbędne jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w oparciu o odporność zrównoważonej produkcji i konsumpcji żywności.

9

Zapewnienie dostępności żywności wysokiej jakości

Trzeba zadbać o to, by polityka europejska sprzyjała rozwojowi bezpieczeństwa socjalnego w zakresie żywności, tak by wszyscy mieszkańcy miast i regionów mieli łatwiejszy dostęp do zrównoważonej i zdrowej żywności po przystępnych cenach.

10

Reforma wspólnej polityki rolnej (WPR)

Konieczny jest przegląd WPR w celu opracowania ram sprzyjających rozwojowi współpracy między obszarami miejskimi i wiejskimi w dziedzinie żywności i rolnictwa oraz wzmocnienia lokalnych i regionalnych systemów żywnościowych z myślą o lepszej jakości żywności, zrównoważoności rolnictwa, jakości pracy w sektorze rolnym oraz sprawiedliwych dochodach dla rolników, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do gruntów rolnych.

11

Skuteczność Społecznego Funduszu Klimatycznego

Trzeba zwiększyć przydział środków na Społeczny Fundusz Klimatyczny w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (WRF), aby wesprzeć konsumentów podatnych na zagrożenia i małe przedsiębiorstwa w przewyższaniu ubóstwa energetycznego i transportowego. Społeczny Fundusz Klimatyczny powinien zostać włączony do polityki spójności i należy nim zarządzać wspólnie z regionami. Zarazem UE powinna powstrzymać się od wspierania finansowo przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze paliw kopalnych.

12

Zwiększenie dostępu do przystępnych cenowo mieszkań

Zbyt wielu obywateli zmaga się z przeciążeniem wydatkami mieszkaniowymi oraz z brakiem bezpieczeństwa mieszkaniowego ze względu na finansjalizację mieszkalnictwa, w ramach której mieszkania postrzegane są jako towar handlowy i inwestycyjny. Mieszkanie jest prawem człowieka zapisanym w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz w Europejskim filarze praw socjalnych (zasada nr 10). Trzeba zatem wykazać się większą ambicją w celu zwiększenia dostępu do przystępnych cenowo mieszkań – zarówno pod względem zasad pomocy państwa, jak i przepisów dotyczących spekulacyjnych inwestycji w mieszkalnictwie.

13

Zapewnienie godnych warunków mieszkaniowych

Niezbędne jest zadbanie o to, by fala renowacji poprawiła jakość i przystępność cenową mieszkań w całej UE i umożliwiła ukierunkowane na człowieka planowanie przestrzeni miejskiej. Fala renowacji – w oparciu o europejską inicjatywę na rzecz odpowiedzialnego mieszkalnictwa – powinna obejmować propagowanie norm jakości w mieszkalnictwie, zwłaszcza socjalnym. Aby promować zrównoważone środowisko miejskie i poprawić perspektywy naszych miast, decydenci muszą dążyć do ich zagęszczenia i ograniczenia ich niekontrolowanego rozrastania się.

14

Wyeliminowanie ubóstwa energetycznego

Niezbędne jest wykorzystanie planu RePowerEU i wdrożenie pakietu „Gotowi na 55” do dalszego przyspieszenia transformacji energetycznej w kierunku bardziej zdecentralizowanego i demokratycznego systemu energetycznego, który zapewni wszystkim zrównoważoną, bezpieczną i przystępną cenowo energię. Konieczne są większe inwestycje w energię odnawialną i skupienie się na rozwoju czystych technologii, w tym wodoru odnawialnego. Trzeba dalej wspierać takie inicjatywy jak lokalne społeczności energetyczne, które służą zwalczaniu ubóstwa energetycznego.

15

Dostępność mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju

Niezbędna jest realizacja 20. zasady Europejskiego filaru praw socjalnych poprzez egzekwowanie prawa wszystkich obywateli UE do zrównoważonej i przystępnej cenowo mobilności jako podstawowej usługi. Trzeba także opracować strategię zwalczania ubóstwa transportowego, które jest w UE narastającym problemem. Potrzebny jest – wypracowany wspólnie z władzami lokalnymi i regionalnymi – wskaźnik dla państw członkowskich. Powinien on uwzględniać zarówno wyzwania związane z mobilnością, jak i ubóstwo energetyczne, by brać je pod uwagę na etapie projektowania i planowania miast oraz by ponownie przemyśleć to projektowanie i planowanie. Ponadto trzeba zapewnić programy dotacji, aby pomóc w rozpowszechnieniu pojazdów elektrycznych na oddalonych obszarach wiejskich.